

Przyszłość jest prezentem, jaki robi nam przeszłość. Andre Malraux

50 lat Jedyńki

Szkoła Podstawowa nr 1 w Koronowie, zwana potocznie „Jedynką”, już od 50 lat wpisuje się w historię miasta, podejmując trud edukacji i wychowania koronowskiej młodzieży.

Dzieje naszej szkoły sięgają roku 1945. W tym czasie, tuż po zakończeniu II wojny światowej powołano do życia Powszechną Szkołę Publiczną imienia Stanisława Staszica, która zajmowała początkowo pomieszczenia przy ulicy Szkolnej, później przy ulicy Sobieskiego. Przez blisko 30 lat placówka rozwijała swoją działalność.

Rok 1973 był przełomowy w naszej historii. Z inicjatywy ówczesnego dyrektora szkoły pana Józefa Wawrzona i naczelnika miasta i gminy Koronowo pana Leonarda Kaczmarka zapadła decyzja o budowie nowego budynku szkolnego przy ulicy Pomianowskiego 16. Inwestycja trwała 12 miesięcy. Uroczyste otwarcie nastąpiło wraz z nowym rokiem szkolnym 1974/1975. Uczestniczyły w nim władze państwowe. Z tej okazji ufundowano sztandar i nadano szkole imię Komisji Edukacji Narodowej - pierwszego na świecie ministerstwa edukacji.

W tym czasie pracę rozpoczęło 37 nauczycieli, 809 uczniów oraz 16 pracowników obsługi i administracji. Wszyscy pracownicy poświęcili swój wolny, wakacyjny czas, by przygotować budynek do nowego roku szkolnego. Była to szkoła na miarę XX wieku z dobrze wyposażonymi klasopracowniami, najnowszym sprzętem audiowizualnym, nowymi pomocami dydaktycznymi, salą gimnastyczną i boiskami sportowymi. Dzięki temu uczniowie mieli odpowiednie warunki do nauki, mogli rozwijać swoje pasje, uczestnicząc w licznych kołach zainteresowań lub pracując w organizacjach młodzieżowych. Odnosili sukcesy dydaktyczne, zdobywali laury w konkursach przedmiotowych, zwłaszcza matematycznych. Wśród dyscyplin sportowych, w których uczniowie przez wiele lat zdobywali laury, był tenis stołowy. Pod okiem pani Małgorzaty Muszyńskiej m.in. walczyli w półfinałach ogólnopolskich.

Nauczyciele „Jedyńki” zawsze byli otwarci na zmiany, wykorzystywali każdą okazję, by doskonalić swój warsztat pracy, podnosić efekty nauczania i wychowania. Do ważnych wydarzeń w historii SP1 należy udział w realizacji eksperymentu wdrażania programu 10-letniej szkoły średniej w zakresie wszystkich przedmiotów. Nasza szkoła była jedyną z dziewiętnastu w kraju wytypowanych do tego przedsięwzięcia. Był to program innowacyjny. Nauczyciele, którzy go realizowali, musieli wykazać się nie tylko doświadczeniem dydaktycznym, dużą wiedzą, gotowością do podjęcia rozwiązań twórczych i niekonwencjonalnych, a także umiejętnością prowadzenia prac badawczych. Dwudziestoosobowym zespołem kierowali: dyrektor Józef Wawrzon oraz Maria Jasińska - dyrektor szkoły od roku 1984.

Wieloletnia wicedyrektor szkoły, pani Sławomira Polewana, w broszurze z okazji 30-lecia szkoły wspomina: „Jedynka w tym czasie to szkoła nowoczesna, eksperymentalna, otwarta, ucząca się i nieustannie badająca swoje osiągnięcia. Lekcje otwarte dla gości z ministerstwa, kuratorium i nauczycieli to codzienność, podobnie jak wewnętrzne i zewnętrzne

szkolenia w zakresie wdrażania nowego programu oraz testy badające umiejętności uczniów i efektywność procesu nauczania”.¹

W latach dziewięćdziesiątych XX wieku nasza szkoła zmieniła swoje oblicze. Wówczas funkcję dyrektora sprawowała pani Janina Zakrzewska, a od 1995 roku pani Mirosława Pietryga. W roku 1991 weszła w życie „Ustawa o systemie oświaty”, regulująca funkcjonowanie szkolnictwa w państwie demokratycznym. Dała ona między innymi większe uprawnienia rodzicom i uczniom. Do szkoły została wprowadzona religia i etyka. Kadra nauczycielska miała większą swobodę w doborze programów i metod kształcenia. Wprowadzano innowacje pedagogiczne, których wyrazem było między innymi tworzenie klas autorskich. W szkole pojawiły się również klasy integracyjne.

W opracowaniu pani Sławomiry Polewanej czytamy: „W pracy wychowawczej koncentrujemy się, oprócz kształtowania postaw patriotycznych i humanitarnych, na rozbudzaniu świadomości ekologicznej. Realizujemy ekologiczny program szkoły – „Żyj w zgodzie z przyrodą” oraz odnosimy sukcesy w wojewódzkim konkursie „Serce dla przyrody”. W tym okresie zmienia się także obrzędowość naszej szkoły. Świątujemy: Odzyskanie Niepodległości, Święto Konstytucji 3 Maja, Dzień Ziemi, rocznicę wybuchu II wojny światowej. Uczestniczymy w rekolekcjach wielkopostnych, w akcjach o charakterze charytatywnym i społecznym. W roku 1997 wznawia w szkole działalność harcerstwo”.²

Cennym doświadczeniem tego okresu było powołanie w roku 1991 Rady Szkoły, którą tworzyli przedstawiciele rodziców uczniów i nauczycieli. Nowy organ miał dużą władzę, wspierał i kształtował pracę naszej placówki. Rada Szkoły inicjowała wiele cennych działań, m. in. była pomysłodawcą i organizatorem szkolnej imprezy środowiskowej „Przystanek w Jedynce”, która przyczynia się do promocji szkoły i jednocześnie koncentrowała koronowską społeczność wokół jej spraw. Wśród inicjatyw z tego okresu były nieodpłatnie zajęcia kół zainteresowań, wyjazdy do kina, teatru i na basen, wspomaganie uczniów z ubogich rodzin, fundowanie nagród książkowych i rzeczowych, zakup pomocy dydaktycznych oraz poszukiwanie sponsorów. Dzięki pomocy Rady Szkoły w 1993 roku uruchomiona została pierwsza w szkole pracownia komputerowa. Nastąpiły też zmiany w prawach uczniów: „W latach dziewięćdziesiątych innego też znaczenia nabiera samorządność uczniowska. Uczniowie, podobnie jak rodzice, w autentyczny sposób mogą wpływać na kształt życia szkoły. Zostaje powołany rzecznik praw ucznia, rada SU (Samorządu Uczniowskiego) wyraża swoją opinię o pracy szkoły i podejmuje się rozwiązania spraw spornych między uczniem a nauczycielem”.³

1 września 1999 roku to przełom w historii polskiej edukacji, a tym samym naszej szkoły. W związku z zapowiedzianą reformą systemu oświaty w Polsce, powstały sześciolletnie szkoły podstawowe i trzyletnie gimnazja. W tym dniu na mocy Uchwały Rady Miejskiej w Koronowie nr V/36/99 z dnia 26 lutego 1999 zostało powołane Gimnazjum nr 1 w Koronowie. Nadal (do 2005 roku) funkcjonowała również Szkoła Podstawowa nr 1. Dyrektorem obu była pani Mirosława Pietryga. W nowym gimnazjum, jednej szkole tego typu

¹ *Historia szkoły opiera się na opracowaniu p. mgr Sławomiry Polewanej z okazji jubileuszu 30-lecia szkoły, Koronowo 2004, s.5.*

² *Tamże, s. 7.*

³ *Tamże, s. 8.*

na terenie miasta, młodzież rozpoczęła naukę w pięciu klasach pierwszych. 15 października 2004 roku Gimnazjum nr 1 w Koronowie otrzymało imię Komisji Edukacji Narodowej.

Wizja Gimnazjum nr 1 w Koronowie brzmi: „Jesteśmy szkołą umożliwiającą uczniom zdobywanie wiedzy i umiejętności, które pozwolą im na osiągnięcie dalszych sukcesów edukacyjnych i osobistych; szkołą bezpieczną, dobrze wyposażoną, otwartą na potrzeby środowiska. Uczymy i wychowujemy dla siebie, innych, Ojczyzny i świata”. Zgodnie z misją szkoły: „Nasi uczniowie są przygotowani do podjęcia dalszej edukacji; kulturalni i twórcy. Świadomie pracują nad swoim rozwojem. Umieją dokonać właściwych wyborów, kierując się ogólnie przyjętymi zasadami współżycia społecznego”. Te założenia ukształtowały wizerunek szkoły na kolejne lata.

Od początku istnienia gimnazjum grono pedagogiczne, na czele z panią dyrektorką Mirosławą Pietrygą, zabiegało o to, by stworzyć w nim tradycje integrujące środowisko szkolne i pozaszkolne. Ważną rolę odgrywali wychowawcy klas. Swoją działalność podjął samorząd uczniowski, którego pierwszym opiekunem była p. Ewa Szulc. Także harcerstwo czynnie wspomagało proces dydaktyczno-wychowawczy. W 2003 roku powstał Klub Przyjaciół Unii Europejskiej. Jego opiekunkami były panie: Iwona Szczepanowska, Justyna Felczykowska i Anna Spierewka.

Grono pedagogiczne oraz pracownicy administracji i obsługi dbali o to, by młodzież czuła się dobrze w murach szkoły i była świadoma swojej roli w kształtowaniu jej oblicza. Wypracowano gimnazjalną obrzędowość. Tradycją stały się różne imprezy, między innymi ślubowanie klas pierwszych, święto Komisji Edukacji Narodowej, obchody Rocznicy Odzyskania Niepodległości, andrzejki, wigilijne spotkania klasowe, walentynki, Dzień Samorządności, Dzień Ziemi, Święto Konstytucji 3 Maja, Gimnazjada, Dzień Sportu, „Super Jedyńki” dla absolwentów i nauczycieli, Bal Gimnazjalny z tańczeniem poloneza. Na stałe w kalendarz roku szkolnego wpisała się prezentacja projektów edukacyjnych klas drugich gimnazjum, ślubowanie klas pierwszych, obchody Dnia Teatru, występy kabaretowe, zmagania o tytuł Humanisty Roku w ramach Maratonu Humanistycznego, obchody dnia samorządności.

Powołanie gimnazjum wiązało się z potrzebą zmiany bazy dydaktycznej. W murach naszej szkoły zasiadła młodzież w wieku 13 - 16 lat, która na koniec tego etapu edukacji zdawała egzaminy gimnazjalne. Trwały one 3 dni i podzielone były na bloki tematyczne. Początkowo sprawdzały opanowanie wymagań egzaminacyjnych z języka polskiego, historii i wiedzy o społeczeństwie, z matematyki, fizyki, chemii, biologii i geografii, a także z języka obcego - angielskiego lub niemieckiego na poziomie podstawowym i rozszerzonym. Z czasem wymagania te zostały ograniczone do testu z języka polskiego, matematyki i języka obcego. Zgodnie z potrzebami młodzieży w naszej szkole były w tym czasie klasy profilowane, sportowe, a także integracyjne.

Duży nacisk położono na działalność profilaktyczną. W 2010 roku szkoła uzyskała tytuł „Bezpieczna szkoła”, w 2015 r. certyfikat za aktywne uczestnictwo w ogólnopolskim przedsięwzięciu profilaktycznym „Narkotyki? To mnie nie kręci!”. Przystąpiliśmy do programu „Szkoła wolna od uzależnień”, „Zachowaj trzeźwy umysł”, a w 2019 „Szkoła bez przemocy”.

Dla gimnazjalistów wyjątkowym miejscem integracji i rozwoju zainteresowań była biblioteka. Mieściła się wówczas na pierwszym piętrze. Tworzona w niej była baza danych o księgozbiorze opartym na programie Biblioteka Szkolna MOL. Tamtejsza czytelnia

dysponowała ośmioma stanowiskami komputerowymi ze stałym dostępem do Internetu, co odpowiadało potrzebom uczniów. Przez lata było kilku nauczycieli pracujących w tym miejscu, jednak bibliotekarzem, który najbardziej zapadł w pamięci miłośników książek, gdyż z wielkim sercem podchodził nie tylko do uczniów i nauczycieli, ale również do szkolnych zbiorów była p. Małgorzata Cywińska.

W Gimnazjum nr 1 w Koronowie prężnie działało koło teatralne prowadzone przez p. Joannę Bocięk. Uczniowie uczęszczający nie również wpisali się na kartach szkolnych kronik. Zdobywali nagrody, biorąc udział w Festiwalu Artystycznym GIM-ART w Bydgoszczy oraz przeglądach teatralno-kabaretowych w Karolewie.

Pomysł stworzenia Szkolnego Klubu Młodych Wolontariuszy zrodził się w czasie akcji charytatywnych organizowanych w ramach pracy samorządu świetlicy szkolnej, mających na celu zbiórkę darów dla dzieci z domu dziecka. Efekty tych działań zawsze przekraczały oczekiwania organizatorów. Włączali się w nie poza uczniami także rodzice, nauczyciele i pracownicy szkoły. W 2013 roku klub zajął I miejsce w konkursie na najlepszą inicjatywę wolontariacką w powiecie bydgoskim. Opiekunkami wolontariatu w czasach gimnazjum były między innymi panie Alina Witkowska i Magdalena Zmorek-Szmelter. Panie kierowały akcjami „Szlachetna Paczka”, „Adopcja na odległość”, „Spełniamy marzenia Damiana”, „Pamięć, szacunek, refleksja”.

Od 2004 roku szkoła uczestniczyła w polsko - niemieckiej wymianie młodzieży Koronowo – Senden. Co roku kilkusobowe grupy uczniów pod opieką nauczycieli języka niemieckiego: p. Bernadety Lemańskiej, Justyny Felczykowskiej i Karoliny Myk-Szczepińskiej nawiązywały relacje z rówieśnikami z Niemiec. Wymiana miała na celu poszerzenie umiejętności posługiwania się językami obcymi, zapoznanie się ze zwyczajami i kulturą Niemiec, zawarcie nowych znajomości, ale przede wszystkim było to dla uczniów nowe, ciekawe doświadczenie. Młodzież miała okazję poznać rówieśników zza Odry, ich rodziny oraz w pełni wykorzystać czas na integrację. Poza nauką była to świetna zabawa. W ramach rewizyty zagraniczni goście poznawali naszą szkołę, zwiedzali Koronowo i okolice, uczestniczyli w wycieczkach po Polsce. Współpraca w tym zakresie między zaprzyjaźnionymi miastami trwała do 2019 roku.

Na uwagę zasługują sukcesy sportowe uczniów. Gimnazjaliści zdobyli tytuł Mistrzów Powiatu Bydgoskiego w piłce nożnej, w piłce ręcznej i w siatkówce oraz indywidualne w lekkiej atletyce. W zmaganiach lekkoatletycznych wielkim sukcesem był udział naszych sportowców w Mistrzostwach Województwa Bydgoskiego, a nawet pierwsze miejsce w Mistrzostwach Polski w finale „Czwartków Lekkoatletycznych” w rzucie piłeczką palantową. Lekkoatletów trenowała p. Małgorzata Lasota. Historycznym wydarzeniem okazało się również szóste miejsce w województwie reprezentacji UKS Jedyńka z Gimnazjum nr 1 w Koronowie w piłce ręcznej chłopców.

W listopadzie 2008 roku na terenie Gimnazjum nr 1 w Koronowie został otwarty kompleks boisk sportowych „Moje Boisko Orlik 2012”. Obiekt składał się boiska piłkarskiego ze sztuczną nawierzchnią, boiska wielofunkcyjnego ona wierzchni sztucznej, pawilonów zawierających szatnie, natryski i sanitariaty.

Grono pedagogiczne dbało, by młodzież naszej szkoły rozwijała swoje zainteresowania turystyczne. Na przestrzeni lat odbyły się wycieczki krajoznawcze po Polsce, a nawet Europie.

Na kartach kronik szkolnych wspomina się podróże do Warszawy, Krakowa, Gdańska, Łodzi, Oświęcimia Wieliczki, Szczecina, Poznania i Gdyni, eksplorowanie Gór Stołowych, poznawanie Tatr i ich stolicy – Zakopanego, pobyt na Mazurach. Młodzież była również w Czechach, na Słowacji, w Niemczech.

Gimnazjaliści przez wiele lat uświetniali uroczystości środowiskowe dzięki programom artystycznym, przedstawieniom teatralnym czy kabaretowym oraz koncertom zespołu muzycznego. Wielki wkład w tym zakresie mają p. Iwona Szczepanowska oraz Joanna Bociek, a także nieżyjący już wieloletni nauczyciel muzyki i opiekun zespołu muzycznego pan Andrzej Koziański. Współpraca ze środowiskiem lokalnym to także coroczne mikołajkowe akcje charytatywne „Ofiaruj dzieciom serce” w Centrum Handlowym Stara Rzeźnia i obchody dnia dziecka. Udział w takich wydarzeniach był zawsze był ogromnym przeżyciem dla wszystkich jego uczestników.

Funkcjonowanie koronowskiego gimnazjum wiązało się z wieloma sukcesami uczniów naszej szkoły w zmaganiach turniejowych BRD, czyli Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego na szczeblu gminnym, powiatowym, wojewódzkim i ogólnopolskim. W 2000 roku szkoła zdobyła Puchar Ministra Edukacji Narodowej za zajęcie I miejsca w klasyfikacji zespołowej Szkół Gimnazjalnych Finału XXIII Ogólnopolskiego Turnieju Wiedzy i BRD pod opieką p. Jerzego Polasika, a w 2009 r. nasi reprezentanci, przygotowani przez p. Wojciecha Malaka, zajęli VIII m. w Polsce.

Uczniowie naszej szkoły zdobywali także inne tytuły, wśród nich „Prymus Pomorza i Kujaw” i „Ambasadorzy małych ojczyzn”. Byli stypendystami marszałka województwa kujawsko-pomorskiego, laureatami i finalistami konkursów kuratorskich. Zapewne również dlatego zakończenie roku szkolnego 2018/2019 miało wyjątkowy charakter. Uroczyste pożegnanie uczniów klas III gimnazjum łączyło się z faktem, że po niespełna dwudziestu latach Gimnazjum nr 1 im. Komisji Edukacji Narodowej przestało istnieć. Jednak wszystkie dokonania absolwentów szkoły wpisały się na zawsze w jej historię, a wspólne chwile na długo pozostaną w pamięci osób związanych z Jedyką.

Już kilka lat wcześniej mury Jedyki ponownie wypełniły głosy sześciolatków, które rozpoczęły swoją przygodę ze szkołą, a obecnie, w 2024 roku, są już w klasie VIII. Jednak nowa Szkoła Podstawowa nr 1 w Koronowie to już XXI wiek! Uczniowie mają do dyspozycji klasy z tablicami interaktywnymi, kolorową stołówkę, świetlicę, nowoczesną pracownię komputerową, szatnie czy boisko Orlik. Przeprowadzona termomodernizacja budynku pozytywnie wpłynęła nie tylko na komfort pobytu dzieci i młodzieży w pomieszczeniach, ale również na estetykę otoczenia i wizerunek szkoły w środowisku lokalnym.

Od 1 września 2022 roku w naszej szkole zaczął działać zespół muzyczny „Rozśpiewana Jedyka”. Opiekę artystyczną objęła nad nim pani Agnieszka Stefańska. W jego skład wchodzi uczniowie klas IV-VIII i obecnie liczy już około 60 członków. Młodzi artyści swoimi występami uświetniają każdą uroczystość i czerpią wielką radość z możliwości występów nie tylko przed społecznością szkolną, ale również w lokalnym środowisku. Do tych ważnych chwil, na które czekają wszyscy, należą między innymi szkolny koncert kolęd i jasełka, wystawiane w czasie rekolekcji adwentowych. Do kalendarza imprez w Szkole Podstawowej nr 1 na stałe wpisał się 14 października jako święto szkoły, uroczysty polonez z okazji Święta Odzyskania Niepodległości tańczony wokół budynku przez wszystkich

uczniów od klas 0 do VIII, kolorowe i wesołe świętowanie Dnia Kobiet - 8 marca, Dzień Dziecka w towarzystwie policji, wojska i koronowskich licealistów.

Od początku powołania szkoły podstawowej prężnie zaczęło rozwijać się także Szkolne Koło Wolontariatu, które pod kierownictwem państwa Agnieszki i Bartłomieja Stefańskich oraz p. Emilii Kłodzińskiej kontynuuje tradycje gimnazjalne i włącza się w akcje dobroczynne nie tylko w szkole, ale również w środowisku, m. in. współpracując z Domem Pomocy Społecznej.

Na czele grona pedagogicznego naszej szkoły, pracowników administracji i obsługi od 1995 do 2022 roku stała pani dyrektor Mirosława Pietryga, nauczycielka - polonistka od 1984 roku. Nie sposób pominąć jej wkładu i zasług w funkcjonowanie naszej Szacownej Jubilatki. Na przestrzeni lat dwanaście osób piastowało stanowisko wicedyrektora, wśród nich panie: Sławomira Polewana oraz Lucyna Rogaszewska.

Z dniem 1 września 2022 roku dyrektorem Szkoły Podstawowej nr 1 w Koronowie została pani Lucyna Rogaszewska. Stanowisko wicedyrektora objęły panie Ewa Szulc i Joanna Bociek. W roku obchodów jubileuszu, 2 września 2024 roku, uroczyście nowy rok szkolny rozpoczęło pięciuset trzydziestu czterech uczniów w dwudziestu trzech oddziałach, w tym sześćdziesięciu jeden w trzech klasach zerowych. Społeczność szkolną tworzy czterystu siedemdziesięciu trzech uczniów, w tym dwudziestu siedmiu z Ukrainy. Uczęszczają oni do klas od I do VIII w dwudziestu oddziałach. Wśród sześćdziesięciu dwóch pracowników szkoły, którzy każdego dnia podejmują trud nauczania, i wychowania dzieci i młodzieży, sprawują opiekę, czuwają nad bezpieczeństwem, dbają o dobrą organizację i atmosferę w szkole jest grono pedagogiczne liczące czterdzieści sześć osób, a także szesnastu pracowników administracji i obsługi.

Wielu nauczycieli pracujących obecnie w szkole przy Pomianowskiego 16 w Koronowie to absolwenci Jedyńki. Wśród nich są panie Hanna Kulągowska-Puzio, Violetta Stankiewicz, Ewa Szulc, Iwona Szczepanowska, Justyna Felczykowska-Youmbi, Dorota Czerwińska, Małgorzata Lasota, Urszula Dyks, Lucyna Łysek-Smolińska, Dorota Brylew-Płoszyńska, Dorota Heise, Agnieszka Karbowska oraz Teresa Całka, a także pan Wojciech Malak. Warto wiedzieć, że początków nauki w latach siedemdziesiątych w murach Jedyńki doświadczyły panie Zofia Pluta oraz Violetta Stankiewicz. Bez wątpienia osobą wyjątkową wśród pedagogów jest pani Hanna Kulągowska-Puzio, która jako jedna z pierwszych przekroczyła próg nowo powstałej szkoły w 1974 roku i podjęła wówczas naukę w klasie pierwszej. Obecnie pracuje jako nauczyciel geografii, wychowania przedszkolnego oraz świetlicy, zajmuje się fotografią i zatrzymuje w kadrze piękno Koronowa i okolic, a jej prace często są doceniane i nagradzane.

Na zakończenie tych rozważań należy wspomnieć tych, którzy przez lata tworzyli historię naszej Jedyńki, a dziś już ich z nami nie ma. Przez pięćdziesiąt lat działalności szkoły związanych z nią było wielu wybitnych pedagogów. Dziękujemy i pamiętamy...

Historię szkoły opracowano na podstawie źródeł:

- *Historia Szkoły Podstawowej nr 1 w Koronowie. Kalendarium opracowano z okazji 20-lecia nadania szkole imienia Komisji Edukacji Narodowej.* Na podstawie kronik szkoły opracowała Teresa Zielińska – Maciejewska, Koronowo dnia 14 października 1994 r.;

- *Tu Jedyńka. 25 lat minęło. 1974-1999 25-lecie SP1 im. KEN*, Zespół Redakcyjny Gazetki 25-lecia Mirosława Pietryga, Sława Polewana, Danuta Polasik, Andrzej Stankiewicz;
- Broszura z okazji 30-lecia Szkoły Podstawowej nr 1 i Gimnazjum nr 1 w Koronowie, Sławomira Polewana, Wojciech Malak;
- *Od Narodzin do 10. Urodzin 1999-2009*. Broszura z okazji dziesięciolecia Gimnazjum nr 1 w Koronowie, opracowanie Małgorzata Cywińska, Sławomira Polewana;

Koronowo, wrzesień 2024 r.

opracowanie Joanna Sandomierz